

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Organizare.

Sibiu, 16 August n.

În zilele trecute au adus mai multe ziare maghiare din capitală știrea, că la toamnă, cam prin Noemvrie, se vor face alegeri noi pentru dietă. Firește, că știrea a fost comentată din partea fiecărei gazete maghiare amăsurat punctului de vedere, pe care-l reprezintă în politica internă ungară. Unele spun, că după ce nu sunt prospecte, ca să poată fi înjghebată o nouă majoritate parlamentară, eșită din actualele partide din dietă, cari au dat guvernul presidat de domnul Wekerle, — Maiestatea Sa va încredința la finea lui Septemvrie pe *Lukács László* cu formarea noului cabinet, care apoi va *disolva* numai decât parlamentul și va căuta, ca din alegerile noi parlamentare să-și scoată o majoritate, cu care să poată guverna în mod constituțional. Altele scriau, că domnul Kossuth vrea să se facă alegeri noi, pentru că pe calea aceasta să scoată din dietă elementele cari nu mai vreau să asculte de el, adică pe ceice stau pe punctul de vedere al băncii independente ungare, — lucru pe care nu pot să-l realizeze, și e păcat să-și mai tociască gura, cerându-l mereu.

Ar eși deci lucrurile acolo, că Kossuth nu mai dorește bancă autonomă ungară, și că ar voi să scape de tovrășia celor ce totuși o mai doresc încă, cu toate că li s'a spus destul de lămurit, că nu au să o capete, — ceea ce însă, cunoscând intențiunile dlui Kossuth, de a-și ține partidul bine închiegat, nu ne prea vine să credem. Mai curând poate să fie vorba de eventualitatea ceealaltă, anume, că fusiunea dorită și proiectată din partea guvernului nu se va putea face și atunci va trebui se vină un guvern nou extra-parlamentar, care nu-și poate forma

partid în dietă decât numai pe calea noulor alegeri.

De eventualitatea aceasta se pare că ține cont și domnul Kossuth, care a adresat nu de mult scrisoare intimilor sei din comitatul Aradului, punându-le la inimă organizarea partidului independist în acest comitat, pentru că în tot momentul să stee gata de luptă, — căci astăzi organizarea e foarte slabă, stările de lucruri foarte dezolate în comitatul Aradului!..

Știm, că comitatul Aradului e comitat în majoritate românească, care are astăzi patru deputați români în dieta țării, și nu mult a lipsit, ca să aibă cinci, după ce al cincilea candidat numai cu puține voturi a căzut la alegerile trecute. Organizându-și partidul în comitatul Aradului, dl Kossuth pare deci că ar voi să se pregătească de luptă pentru viitoare alegeri în contra Românilor la Arad, și poate că și pe alte locuri.

În fața acestui fapt, natural că nici Românii nu pot să stee nepăsători, cu mâinile în sân, așteptând ca evenimentele să-i găsească iarăși nepregătiți, ca de atâteaori în trecut. Ar trebui să se organizeze din vreme și ei. Nu în contra partidului domnului Kossuth, ori în contra altui partid politic din țară, ci în scopul apărării intereselor lor proprii. Și misiunea de a face organizarea aceasta cade, după a noastră părere, în sarcina deputaților români din dieta țării. Dacă guvernul nu le-a permis organizarea în felul cum ei au fost contemplat o, facă-o cel puțin în cadrele legii electorale. Cu ocaziunea adunărilor populare, pe cari credem că le vor ține în fiecare cerc electoral românesc, iar nu numai în cercurile pe cari ei le reprezintă în dietă, aleagă-se de pe acum câte un comitet electoral cercual, al cărui președinte să stee în continuă legătură cu clubul deputaților români de o parte, iar de altă parte cu alegă-

torii. Caute-se apoi de pe acum candidatul potrivit pentru fiecare cerc electoral românesc, pentru că să nu se mai pună în momentul din urmă candidatura vre-unui nechemat, ori nepotrivit, pentru care lumea nu se poate însuși. Pentru că nu numai dela buna organizare, ci și dela persoana celui ce e de ales depinde foarte mult izbânda în luptele electorale. Despre aceasta s'au putut convinge cei chemați cu ocaziunea alegerilor din urmă, când câteva cercuri bune românești au fost perdute numai din cauza candidatului nepotrivit, scos pe plan în ultimul moment. Alegătorii români trebuie să fie împrietenți din vreme cu candidatul lor.

Intru adevăr, dacă noua majoritate parlamentară nu se va putea forma la toamnă, în înțelesul dorinței și planului celor dela conducere, altă posibilitate nu rămâne, decât disolvarea parlamentului și facerea noulor legi. Ar fi deci foarte de dorit, ca evenimentele ce se pot ivi să nu ne afle la nici un cas nepregătiți, ci gata de luptă, care de astădată are să fie foarte grea, dar și de foarte mare însemnătate pentru viitoarele constelațiuni politice din patria noastră. Cei chemați facă-și deci datoria!

Alesandru Mocsonyi despre dreptul electoral.

(Urmare).

Mărturisesc, că în contra voinței mele mi s'a lungit atât de mult vorba. (S'auzim!) Pentru aceea trec cu vederea tot ce am voit să spun cu privire la proiectul de lege, și le pot trece toate cu vederea, cu atât mai vartos, fiindcă condeputații mei Tisza Kálmán, Mocșary și Vukovics, le-au arătat astfel, încât eu nu le-aș putea arăta mai bine, ba nici așa.

Să-mi fie ertat însă acum a-mi exprima convingerea, că adevăratul motiv al acestei reconsiderări de datorință din partea guvernului, eu, întocmai ca și dñii deputați Irányi, Mocșary, Kálley și Vukovics, îl caut, ca să folosesc cuvintele dlui ministru de interne, rostite cu altă oca-

siune, îl caut „în misteriiile inimei sale”. Cer ertare, dar dacă dl ministru al cultelor ar fi atât de sincer să ne descopere secretele inimei sale și să ni le arete, eu cu stăta aș fi mai mulțumit, și cu atât mai ușor aș putea demonstra aceea, ce am de ouget să demonstrez. Eu caut adevăratul motiv al acestei neobservări de datorință încă și în acel greșit punct de mănecare al politicii guvernului, în acea nedreaptă stăruință a sa, de a susține și asigura cu orice preț supremația artificială a naționalității maghiare. (Madaász József: Nu, ci supremația austro-maghiară! S'auzim!) Mi-am spus, onorată cameră, în această privință opiniunea, înainte cam cu un an și jumătate, și nu vreau să repetesc toate cele spuse atunci în privința aceea. Și așa fie-mi ertat a mă mărgini numai la unele, pe cari le aflu de neîncurjurat de lipsă a le revoca în memoria onoratei camere. Mi-am exprimat convingerea, că națiunii maghiare i se cuvine cu tot dreptul supremația naturală, pentru că se află în posesiunea factorilor acestei supremații naturale. Unei astfel de supremații naturale îi se pleacă tot insul de bună voie, pentru că o atare supremație naturală, nu numai că nu este contrară dezvoltării libere, ci ea, ca un eflux al legilor naturale de dezvoltare perpetuă, e prima și principala condițiune a însăși dezvoltării libere. În virtutea acestei supremații naturale, națiunea maghiară are și altă mare misiune, pe care după a mea convingere o va și împlini. Dar pe cât e de îndreptățită această naturală supremație, pe atât de contrară constituționalismului și progresului liber este — supremația artificială a naționalității maghiare.

De aceea am cutezat încă înainte cu un an și jumătate a face atență onorata cameră la ceea ce a spus astăzi și condeputatul meu Mocșary, adică, că noi stăm înaintea alternativei: sau să abdicem de supremația artificială și să ne împretinim cu egala îndreptățire a naționalităților, sau să susținem supremația artificială și să abdicem da progresul liber.

Acetee le-am spus înainte cu un an și jumătate, și astăzi, onorată cameră, stăm în fața altor fapte nouă, cari justifică de nou adevărul opiniunii mele, exprimate atunci. Dacă odată guvernul mănecă din acea falsă opiniune, că dezvoltarea și existența națiunii maghiare numai prin supremație artificială se poate asigura, atunci e absolut cu neputință a aștepta, ca cu privire la referințele etnografice ale Ardealului, să pună legea electorală pentru Ardeal, de pe baza privilegiilor, pe baza sistemului reprezentativ a poporului. Dar

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andreiu b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

Eliade trimite adică și lui Șaguna un exemplar din cartea Genesis, în traducerea sa, și o parte (o 1/2 de coală) din „Biblicile” sau Comentariile sale.

Șaguna le cetește și imediat publică în „Telegraful Român” o critică din cele mai aspre asupra bibliei lui Eliade. Și anume: Șaguna declară, întâi de toate, că Eliade nu e chemat să săvârșească această lucrare bisericească, de o însemnătate atât de mare.

Al doilea, interpretează fals învățătura sfintei scripturi și al treilea, întrebuițează o limbă latinizată și stricată, iar nu limba poporului și a cărților sfinte.

După ce apare în „Telegraful Român”, critica lui Șaguna, o reproduce și revista bisericească „Predicatorul” din București, însoțindu-o de următoarea aprețiere la adresa lui Șaguna:

— „Dumnezeu să-l păziască pe Prea Sfințitul Episcop, care priveghiază neîncetat a ține pe frații noștri în unitatea sfintei noastre biserici. Îi mulțumim asemenea și ne cunoaștem datori a-i recunoaște, căci ne scapă și de oste-neala, ce ain fi depus, ca să arătăm Românilor noștri pă-

catele, de care e plină această traducție și în care se vede căzut traducătorul ei, atât în privința Duhului sfânt, cât și a limbei”.

Cei dela „Predicatorul”, la spatele cărora se aflau înalte fete bisericești, se identificau așadar cu articolul lui Șaguna.

Eliade însă, îndată ce-i vine la cunoștință critica lui Șaguna, răspunde acestuia în cursul „biblicelor” sale, la cari tocmai atunci lucra, încercând, în ton iritat și agresiv, să-i răstoarne toate aserțiunile nefavorabile asupra traducerii sale.

În urma acestui răspuns, care ici coala nu se sfiă a ataca în chip jignitor demnitatea lui Șaguna, acesta se vede constrâns să se clarifice într-o *scrisoare pastorală*, care o trimite clerului său întreg.

Iată cuprinsul acestei pastorale interesante:

Nr. Consist. 518—1858.

Prea cinstiților Părinți Protopopi și Administratori protopopești și Cinstitei Noastre Preoțimi Parohiale!

Un mirean din Țara-românească, anume Heliade, tipărește la Paris Biblia pe limba noastră română spre întrebuițarea creștinilor de legea noastră. Eu am căpătat la mână 4', coale din această Biblie, din care m'am convins că zisul mirean nu știe legea creștinească și dacă o știe, nu vrea să o asculte, prin urmare, că învățăturile lui nu se potrivesc cu învățăturile sfintei maicei noastre Biserici.

Acest mirean, zicem, nu știe Legea creștinească, pentru că de o ar ști nu s'ar fi apucat de un lucru, carele îl oprește Legea.

*) Cf. „Biblice” pag. 73—87.

Mireni, după sunetul canonului 64 al Soborului VI de a toată lumea, nu au voe să învețe pre alții în cele dumnezeiești și bisericești, ci sunt datori a asculta, pe cei ce au primit darul învățătorescului Cuvânt.

Zicem mai departe, că acest mirean, dacă știe Legea creștinească, de ce nu ascultă canonul acum pomenit? Cu bună seamă nu ascultă canonul, căci este plin de gânduri răcite și scăldate și este îmbătat de fudulia fantaziilor sofistice; și științele și cunoștințele lui sunt întemiate pe frica lui Dumnezeu și pe învățăturile cele mântuitoare ale legii creștine; și așa cutează a se atinge acest păcătos și de Biblie, de sfânta scriptură și de talmăcirea cuprinsului ei. O! nespūsă cutezeală oarbă!

Greu este unui astfelu de păcătos a se lupta asupra boldului!

Știți, cinstiților Părinți, a cincia poruncă bisericească, carea oprește cetirea cărților scrise de Eretici și ascultarea învățăturilor lor celor hulitoare, și carea poruncește, ca să nu ne însoțim cu oameni răi și turburători, căci cetim la Psalmistul (I, 1): „Fericit bărbatul carele n'au umblat în statul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n'au stătut”. Și la alt loc: „De omul eretic după una și a doua mustrare să te ferești”. (Tip. III 10.)

Iar canonul 64 al Soborului VI de a toată lumea așa sună: Nu se cuvine mireanului să pornească cuvânt în public, sau să învețe însușindu-și deicea sieși dregătorie dăscălească, ci să urmeze rânduielii cei predate de Domnul și să deschiză urechea sa la cei ce au luat darul învățătorescului Cuvânt și să învețe dela dânsii cele dumnezeiești; căci în biserică osebite mădulări a făcut Dumnezeu după glasul Apostolului, (I Cor. XII st 27.), pe care Teologul Grigorie lămurit tălcuind, rânduiala cea întru aceste o arată, zicând:

„Pre această rânduială să o cinstim, Fraților, aceasta să o păzim, unul ori carele, fie ureche, iar altul limbă, unul mână, iar celalalt altceva. Acela învețe, iar acesta învețe-se”.

Și după puține: „Și cel ce se învață fie întru bună supunere și cel ce dă fie întru blândețe și cel ce slujește fie întru osârdie.

toamă așă de cu neputință ar fi reforma-rea legii electorale în Ungaria, dacă pen-tru Ardeal pretindem a susținea neatinșă legea electorală de acum, pentru că acea-asta numai cu un lucru s'ar putea justifica cu sinceritatea cu care dl ministru de in-terne își face astăzi recunoașterea. (Mi-nistrul de interne Toth: Mă rog de er-tare. N'am recunoscut nici cu un cuvânt!) Acela nu schimbă întru nimica lucrul, dacă dl ministru a recunoscut ori nu. Eu bu-curos aș fi primit dela dsa, dacă ar fi recu-noscut, pentru că acesta ar fi fost primul pas spre abandonarea acestei politici. Dar fiindcă nu recunoște, cu durere trebuie să renunț la speranța că va păși în curând acea-asta politica greșită. Toate acestea, ono-rată cameră, nu le amintesc ca acuză, pen-trucă deși țin de greșită aceasta politică a guvernului, simțul de naționalitate îl țin de atât de sacru, încât pot justifica chiar și unele extravagante ale sale deși nu din punct de vedere politic, ci din oel moral. Nu amintesc aceasta ca acuză, pentru că punctul de vedere din care pri-cep eu istoria întregii dezvoltări omenești, m'a învățat totdeauna, că ar fi unilateralitate a te indigna asupra slăbiciunilor omenești. Le-am amintit toate acestea numai pentru a constata, că nu noi suntem aceia, cari din orice chestiune facem chestiune de naționalitate, ci Dvoastră! Nu noi sun-tem aceia, cari stăruim la realizarea de interese speciale și proprii, ci Dvoastră! Numai atâtă vocea a constata, că aceasta politică stă în contrast aprig cu interesele bine pricepute ale patriei noastre. (Apro-bări în stânga extremă).

Și aici, onorată cameră, cu bucurie iau ocaziunea pentru a constata, că em-bele nuanțe ale opoziției maghiare, de astădată cu rezoluțiune reprobă aceasta po-litică a guvernului. (Aprobări în stânga). Și sunt pe deplin convins, că în această atitudine se va întâlni cu simțul majori-tății precumpănitoare a națiunii maghiare, care va ști, că ambițiunea ce și află mulțămirea în conștiința unei supremații ar-tificiale, nici pe departe nu ajunge bina-cuvântările adevăratei libertăți. (Aprobări în stânga extremă).

Eu, onorată cameră, în urma tutu-ror acestora, îmi închei discursul cu a-ceea, cu ce am început, anume, că nu pot absolve guvernul de inculpațiune neob-servării datorinței sale, fiindcă regimul prin această neobservare a datorinței sale și-a luat de scop, nu interesele țării, ci îndestularea anumitelor interese particu-lare, ceea ce nu convine cu interesele bine pricepute ale patriei noastre. În fine, vreau să fac enunțarea, că neaccep-tând eu proiectul de lege pus pe masa camerei, drept bază pentru discuția spe-cială, părtinose proiectul de rezoluțiune prezentat de condeputatul meu *Lányi*. (A-probări vii în stânga extremă).

Legea a fost votată, cu majoritate de voturi, în discuția generală, iar cu dis-cuția specială s'a ajuns numai până la pa-ragraful prim, la care a vorbit deputatul naționalist român *Alexandru Mocsonyi*, în ședința din 26 Martie 1872, următoarele:

„Onorată casă! Cu privire la chestia din discuție, am avut onoarea a-mi des-fășura mai pe larg păreri cu ocaziunea debaterii generale, și astfel nu vreau să obosesc cu repetiții atențiunea prețioasă a onoratei case, ci cu ocaziunea aceasta scopul și intențiunea mea este să fac u-nele observări foarte scurte cu privire la unele din obiecțiunile înscrise în contra dreptului de vot universal, atât în discu-

ția generală, cât și cu ocaziunea discuției de acum. Înainte de toate trebuie să con-stat, că aproape fără excepțiune, toți acei domni deputați, cari au atacat cu toată hotărârea propunerea înaintată de conde-putatul Madarász, au spus chestia de di-vergență dintre noi, nu ca chestie prin-cipială, ci ca simplă chestie de timp. Toți, aproape fără excepțiune, au variat aceeași temă, cu mai mult ori mai puțin noroc, care pe scurt e următoarea: După pă-rerea lor dreptul universal de alegere e sco-pul, idealul, spre care trebuie să năsuimă fiecare stat la compunerea legii electorale. Cu toate acestea însă, punerea în vigoare a acestui drept nu o pot afla de consu-nătoare cu scopul statului, cu interesele statului, până când gradul potrivit de cul-tură, până când ascușul contrastelor de interese existente în societate, deși nu vor fi de tot sistate, vor fi cel puțin slăbite. Unul dintre aceste argumente nu poate fi negat, acela, că lucrul e foarte comod, dar pentru aceea, după părerea mea, nu poate avea gravitate.

Dacă luăm în considerare, onorată casă, că gradul potrivit de cultură, sco-pul și interesul statului, asprimea extremă ori nu extremă a contrastelor de interese, sunt tot atâtea noțiuni vagi, al căror cu-prins recunoscut de general până acum nici știința, nici viața practică n'a fost în-ster să l stabilizească; dacă luăm în consi-derare, că aceste noțiuni sunt de atâtea multe înțelesuri, încât fiecare poate se în-țelegă sub ele ceea ce vrea, lucru de-spre care ne-am putut convinge tocmai sub durata debaterilor actuale, când un domn deputat spunea, că poporul încă nu e matur pentru primirea dreptului univer-sal de alegere, altul spunea, că anul 1848 formează anul epocal, în care poporul no-stru a dovedit că a intrat în plină ma-joritate, al treilea s'a supus sarcinei și a făcut socoteală, că dacă îmi aduc aminte bine, peste 15 ani intră poporul nostru în etatea bărbăției; dacă luăm în consi-derare, onorată casă, că analogia, accen-tuată aici de repetite ori, că precum la singuratici are drept legislațiunea să dea drept autonom cetățenilor numai atunci, când intră în anii bărbăției, așa are drept să o estindă aceasta și asupra întregii națiuni; dacă luăm în considerare, onorată casă, că analogia aceasta poate să fie o asemănare foarte frumoasă, dar e lipsită de orice bază științifică; dacă luăm în considerare, că cu argumentări de acestea cari se mișcă între generalități, cu ajuto-rul lor, nu numai dreptul universal de a-legeare poate fi atacat, dar și garanțiile toate ale libertății, ba însuși constituțio-nalismul, tot cu atât drept și tot cu ace-eași logică a fost tocmai cu aceasta ata-cat din partea amicilor absolutismului: a-tunci nu mă pot acuză domnii deputați că esagerez, dacă îi rog să recunoască, cumcă aceste argumente ținute în ge-neralități nu sunt alta decât vorbe goale.

Să poate, că din punctul de vedere al respectivilor, numai o astfel de argu-mentare poate să aibă bun efect asupra celor de o părere cu oratorul. Dar îmi vor concede și domnii deputați, că asu-pra noastră cari suntem de părere con-trară, nu pot influența în mod convingă-tor. Înaintea mea astfel de argumentări dovedesc totdeauna una din două: ori aceea, că respectivul, care recurge la ast-fel de argumentări, nu are vre-un motiv adevărat și temeinic din care să poată ataca dreptul electoral universal, și astfel scopul și chemarea unei astfel de argu-

mentări este acoperirea lipsei acesteia, ori aceea, că acei domni deputați află că e mai bine și mai consult, dacă retac ade-văratul motiv din care sunt contrari vo-lului electoral universal.

(Va urma.)

Cronică pedagogică.

Rostul cântării vocale în școala populară

de

G. Fl. Preșmereanu.

(Urmare).

Nu pot trece cu vederea să nu amine-tesc obiceiul greșit, practicat de unii în-vățători, cari fie din vanitoasă ambiție pentru a-și vedea preținsele lor lucrări muzicale publicate, perd din vedere acest postulat și îngrămădesc tot felul de cân-tece fără vre o valoare, prin cari în loc de a edifica spiritul îl torturează și îl cor-rupt. Ei — durere — nu știu, că chiar și la aranjarea de cele mai simple cân-tece în 2 și 3 voci, se recer cunoștințe serioase muzicale. Aceste cunoștințe în seminarul nostru însă nu se predau, iar pe cale privată nu prea e posibil a și le însuși învățătorii nostri. Ce le rămâne de făcut acelora, cari nu se pot stăpâni în pornirea lor de a îmbogăți repertoriul nostru muzical fără însă a avea cunoș-tințe temeinice de armonie? Munca folo-sită de ei până acum în sens dăunător, ușor și-o pot valorisa, mărginindu se la culegerea de cântări auzite din gura po-porului. Prin această lucrare care nu e mai puțin laudabilă și mai rentabilă atât pentru el, cât și pentru neam, și-ar câș-tiga adevărate merite, neperitoare fiecare învățător. Fixând pe note melodice prin-se după puterile fiecăruia, mai departe e treaba pricepătorilor în ale muzicii, de a-le netezi, prelucra și acomoda, cu un cu-vânt a le face accesibile recerșilor de artă și deci și gustului publicului mare. A-ranjate aceste arii naționale fie pentru a fi executate în cor, fie pentru executarea instrumentală și purtând și numele cule-gătorului, iată aflat un mijloc întru satis-facerea vanității acelora, recunoscută fiind în public munca lor cinstit săvârșită pe această cale.

Dându-se ascultare acestor sfaturi bune, s'ar cruța o parte însemnată de muncă, risipită până acum sau îndreptată contra intereselor noastre naționale. Cumcă e așa, voi dovedi mai jos: Am avut o-casie să văd prin librăriile noastre o mul-țime de astfel de colecțiuni de cântece, dela fabricarea cărora îmi dau silință aici a desmăna pe învățătorii nostri.

Chiar și numai prin colectarea de cântări populare, adunându-le într'un vo-lum și astfel punându-se la dispoziția șco-alelor noastre, s'ar face un serviciu demn de sacrificiul și muncă desfășurată în sco-pul acesta. În colecțiunile de care e vorba aici însă nu numai că nu erau cântări na-ționale (cu excepția unora), ci ce e mai regretabil — în loc ca să fie luate din autori cunoscuți, și redată în mod auten-tic, erau falsificate cu texturi banale, tra-duse greșit sau cu texturi necorespunză-tor aplicate.

Ba am observat un lucru nu numai regretabil, dar care trebuie să-l înfierăm cu pecetea unei crime, și anume că cu repu-tația unor cântări, recunoscute de nee-cepțiunabile se face curată batjocură, în-trucât un învățător sau din neștiință, sau din lipsă de scrupul, ceea ce e cu atât mai

de osândit, lăsând afară o voce din un cor în patru voci a publicat cântarea ca aranjată de dânsul în trei voci.

Acestei munci de subminare a re-puțiunii cântecelor noastre, datorii sunt să-i pună stavilă bărbății pricepători!

Durere însă, că acestia nu numai că refuză a-și da părerea asupra lucrărilor în-aintate lor spre cenzurare, astfel că ace-lea își fac apariția în public ca neaccep-ționabile, deși sunt absolut false, dar nici nu se ocupă cu colectarea de atari mă-runțisuri, prin cari ar încuraja și promova dezvoltarea muzicii noastre naționale.

Prin ținuta rezervată a acestora nici să nu ne mirăm, că mulți nechemăși apar ca ciupercile, inundând librăriile cu tipă-riturile lor false, așa că lucrurile corecte și de valoare, cari ar aduce un profit cau-sei noastre școlare, nu mai au nici o tre-cere.

O colecție în 2 volume a lucrat și scriitorul acestor rânduri, constatătoare — cu mici excepțiuni — din buclăți națio-nale lucrate nu din o pornire vanitoasă, ci din nobilul interes de a folosi școalele noastre lipsite de un repertor mai bogat de cântări. Fiind revizuite de un price-pător în ale măestriei armoniei, garanța sigură e dată despre corectitatea, precum și superioritatea lor față de alte apari-țiuni de până acum. Ce folos însă, dacă tocmai din cauza miilor de exemplare din alte colecțiuni false depuse pe la libră-riile noastre și străine, librării nu se in-cumetă a le lua în proprie editură, așa, că contractul nepărmându-i destul de fa-vorabil autorul e silit să-și amâne tipări-tura lor pe alte vremuri, de stări mai favora-bile și de curățire, de pricepere muzicală mai înaltă, care să știe face o selecțiune între colecțiunile de cântece publicate. Până atunci, durere, suntem condamnați a ne înăbuși revolta sufletească și să ve-dem cum chiar în școale capitale se pre-dau cântări false, prin cari pe departe de a se nobilita, din contră să corupe și se înstrăinează gustul publicului dela cura-tul și frumosul cântec național. Mai avem mângăere, că cel puțin zădul dezvoltat de astfel de învățători, cu toată încurajarea, aplausele publicului inconștient care la diferite festivități, ia de bani buni ace-ste prestațiuni, nu e un zel prea mare și activitatea ce o desfășură pe teren muzi-cal cu toate remunerațiunile grase ale cel-lor mai mulți dirigenți de cor, este aproape disparentă.

Din însemnătatea cântării vocale a-mintite în cele de până aici rezultă ne-cesitatea absolută, ca în scopul predării acesteia să se jertfească fără șovăială cât mai mult timp și să se desvolte zel mai mare.

Rămâne ca să știm mai de aproape, ce condiții trebuie să întrunească un în-vățător în scopul dobândirii unui succes, cât mai favorabil în predarea cântecului?

Dela început putem premita, ca prin un bun tact pedagogic, zel și bunăvoință se poate realiza mai mult, decât prin o cultură lipsită de deprindere, de dibăcie în predare.

Nu dela dexteritatea tehnică în ma-nuarea vre-unui instrument, depinde suc-cesul în predarea cântării în școală, ba ce e mai mult la elevii începători nici nu se recomandă folosirea aceluia.

Întocmai dupăcum o predică, cetită poporului de jos nu produce efectul uneia rostite liber, astfel nici cântarea, cu vre un instrument nu prinde așa ușor ca și cea executată cu vocea.

Să nu fim toți limbă, partea cea prea gata, că au doară toți sunt Apostoli au doară toți Proroci, au doară toți Tălcutitori?*

Și după oarecare: „Ce te faci pe tine păstoru, oaie fiind? Ce te faci cap, picior fiind? Ce te apuci a ocărui oștiri, fiind rânduit între ostași?“

Iar aiurea înțeleptul sfătuiește așa (Pilde. XXIII, 4):

„Nu fii grabnic în cuvinte, nu te întinde împreună cu bogatul sărac fiind, nici căuta a fi mai înțelept, decât cei înțelepți.“

Iar de se va prinde cineva strămătând canonul acesta, patruzeci de zile să se afurisească“.

Eu am jurat Bisericii și Împăratului nostru Francisc Iosif I. cre-dință și slujire; în împlinirea acestui jurământ nu mă poate pe mine înfricoșa nici o osteneală și nici o greutate sau primejdie. Eu pentru Biserica și Împăratul nostru totdeauna sunt gata și cu viața mea.

Știți, Iubiților, ce vremuri grele am petrecut cu voi, când niște duhuri rele s'au sculat asupra stăpânirii împărătești și au turburat li-niștea și pacea țării; aduceți-vă aminte, rogu-vă, de sfaturile mele și spuneți, dat-am atunci vouă sau creștinilor noștri sfaturi și povețe pă-gubitoare? Așa să știți, că eu și astăzi vreau să vă teresc prin glasul meu arhieresc de pășunea aceea plină de gâlbează, în care se paște a-cest biblicist mirean și la care va fi frații și creștinii mei să-i atragă spre perirea lor sufletească și spre batjocura lor.

Deci vă fac cunoscut vouă tuturor Cinstiților Părinți și prin voi la toți creștinii noștri, cărturari și necărturari, că eu — cu puterea a-postolească și din îndatorirea ce am, de a păstra și susținea religia no-astră și orânduilele ei în sfințenia cea adevărată și cea veche, în cură-țenia cea neîntinată de ereții și de mâni nesfințite — eu osândesc și afurisesc cartea aceasta biblică și comentariul ei, care o a început în Paris mireanul Eliade. Iar pre voi pe toți, iubiților, vă jur pe nu-mele Sfintei Treimi și al binelui vostru vremelnic și vecinic, ca nime dintre voi să nu cumpere cartea aceasta de mine osândită și afurisită și carele dintre voi o ar căpăta-o să mi-o predea mie spre nimicire și dacă veți afla, că cineva dintre ai noștri o are și să desfășure cu ea

și nu mă ascultă pe mine a mi-o preda spre nimicire, pre unul ca a-cela să mi-l arătați, ca să-l scot din staulul nostru, ca pre o oaie ră-ioasă și ca pre o capră, care nu este vrednică a fi între oile blânde și curate.

Preoțimea întreagă este datoare a proceti această Epistolă arhie-rească în Dumineca ce a dintâi, după slujba dumnezeiască, în auzul tutu-ror și a tălmăci credincioșilor cuprinsul ei.

Sibiu în 24 Maiu 1853.

Al vostru

de binevoitor Arhieru

Andrei Baron de Șaguna m. p.

episcop.

În același timp mitropolitul Nifon al Ungro-Vlahiei deasemenea scriă o pastorală către clerul său, în care în-tre altele, zicea că: „unii învățători, dar fii rătăciți ai socie-tății creștine vor să introducă în biserica noastră, în limba și cărțile ei schimbând numele Domnului nostru *Isus Christos* în „*Krest*“, al Preacuratei Fecioare în „*Madonna*“, al sfântului Duch în „*sancțul spirit*“ și altele de acestea“.

De aici reiese lămurit, că Eliade, care urgisiă greciz-mele și slavonizmele înclătănite în limba noastră în cur-sul veacurilor, adăpat de scrierile lui Petru Maior și Sa-mu'il Clain, — luptătorii înflăcărați pentru latinizarea limbii române, — cu prilejul acestei traduceri încă și-a dat toată silința să curețe limba sf. scripturi de urgisitele vorbe gre-cești și slavonești, înlocuindu-le cu cuvinte frumoase sună-toare din limba latină sau din limbile romanice surori, cu deosebire din cea italiană.

Această tendință de curățire a limbii, urmărită cu prea multă inimă și cu prea puțin bun simț, l-a împins însă și pe dânsul, ca și pe străluciiții săi dascăli latiniști din Ar-deal, în marea greșală a esagerării. Iată, de pildă, cum traduce Eliade pe românește cunoscutul psalm 50: În loc de „Miluește-mă Dumnezeu după mare mila ta și după mulțimea îndurărilor tale șterge fără de legea mea“ el zice: „*Gratiadi-ma Dumnezeu după marea ta misericordie și după multitudinea idolațiilor tale șterge iniquitatea mea*“...

O astfel de traducere, o astfel de limbă firește, că nu putea să placă, decât doar fantaștilor ideologi ai școalei puriste.

Cel ce cunoștea însă graiul poporului, și cel ce avea simț și înțelegere pentru bogățiile și frumsețile acestui graiu, acela nu putea, decât să osândiască limba lui Eliade și să ia poziție dușmănoasă față de traducerea bibliei sale.¹⁾ De aceea Șaguna, care iubiă așa de mult limba veche și în-țeleaptă a cărților bisericești, prin care s'a susținut unitatea limbii românești, căruia îi eră așa de scumpă limba cea curată a poporului, care ținea așa de strâns la curățenia învățăturii evanghelice, nu eră cu puțină să treacă peste opera lui Eliade la ordinea zilei.

(Va urma).

¹⁾ În „Revista Carpaților“ din anul 1861 se poate citi o critică aspră despre limba întrebuitată de Eliade în scrierea sa „*Ruga și mo-rala evanghelică*“.

Lucrul e ușor explicabil prin faptul că urechea elevului nu e așa bine deprinsă cu tonurile instrumentale. Melodiile predate elevilor începători de altcund fiind și ușoare și scurte fără a obosi organul, lesne se pot preda și vocal. Considerând apoi faptul, că de mulțori dăruirea tehnicii nici nu poate fi o probă sigură despre priceperea și talentul unui învățător, trebuie înferată ținuta condamnabilă a acestor educatori, cari cu nepriceperea în mănăstirea vre-unui instrument, își scriu neglijența, ba chiar înțelăsarea în propunerea cântării în școală. Se știe acestia, că cu aptitudinile înăscute lor, de cari aproape fiecare individ s'a învrednicit în măsura oare care, fiecare din ei se poate degeja de datorință sa, încât privește creșterea muzicală a vârstarelor încredințate lor.

(Va urma).

Conferențe preoțești.

Cercular

cătră on. preoți din protopresbiteratul Sebeșului.

Conferența preoțească pentru anul curent o convoc în Sebeșul-săsesc pe Joi, în 3/16 Septembrie cu următorul

Program:

1. La orele 8 sf. liturgie cu invocarea duhului sfânt. Servește preotul Andrei Ludu, iar cu ținerea predicii pentru Dumineca a XVI a după Rosale cu aplicare la activitatea pastorală a preotului să însărcinează preotul Eugen Imbăruș din Ohaba.
2. La orele 10 deschiderea conferinței în școală.
3. Discuțiune asupra serviciului divin și a predicii.
4. Ordinațiuni consistoriale.
5. Rapoartele preoților despre activitatea pastorală.
6. Teme rămase netractate din anul trecut de preoții G. Perian, Maxim Vule, I. Bena și N. Cărpeneșan.
7. Designarea temelor pentru conferința viitoare.
8. Eventuale propuneri.

Sebeș, 26 Iuliu 1909.

Oficiul protopresbiterat:

Sergiu Medeanu
protopresbiter.

Correspondență.

Petrecerea din comuna Fofeldea.

— 14 August 1909.

Sunt deobște cunoscute rezultatele frumoase ale petrecerilor românești aranjate din partea tinerilor noștri, pururea gata de a se obosi și a alerga zile întregi, pentru reușita unei seri la sate.

În seara de 8 August a. c. vre-o 15 tineri în sala școlii din Fofeldea au reușit să adune un număr public, ca să asculte o producțiune corală-declamațorie.

Inițiatorul și regisorul acestei producțiuni a fost neobositul teolog, dl Ioan Dragomir din Șura-mică. El a instruit pe foștii lui prieteni de pe Valea Hărtibaciului, conșcolari din vremea gimnaziului, la executarea în mod măestrit alor 6 puncte de cor bărbătesc. Iar pe lângă sprijinul amioilor săi a câștigat și pe al stimatelor doare Olivia Tat (Cornățel) și Lucreția Millea (Fofeldea).

Privitor la singuraticile puncte ale programului constat esactitatea și destoinicia în executarea punctelor de cor bărbătesc.

Au fost frumoase cântările „Numai una”, de I. Crișan și „Coasa”, de Vidu, atât executarea, cât și felul compoziției lor au produs o impresiune adâncă.

Tinerii au cântat o „Horă” și „Marșul Dorobanților”, de Paulian, cântări pline de foc și entuziasm.

Jocul la vioară al doarei Olivia Tat (cu dl Dragomir) în duetul de Abt „Aurora vieții”, a fost perfect în executare.

Dșoara Lucreția Millea, fiica dlui notar comunal din Fofeldea Aurel Millea, ni-a cântat cu vocea lină și plină de farmec o doină „Bine-ai venit”, de A. Popovici, cu intonarea aceea originală cum o auzi dela popor seara la sat. Tot așa în duetul cântat cu domnul Dragomir „Toamna”, de Mendelsohn a dovedit cunoștințe frumoase muzicale, școală bună și siguranță în ton.

O hezlie declamațiune ni-a dat tinărul Iosif Stoichiță (Porumbacu-de-jos) în aneecdota lui Speranță „Țăganul și pușca”. Dl Stoichiță e mare meșter în ale recitării. A stors râsul auditorilor cu perfectă imitație, cu intonarea țigănească deplin succasă.

Dl notar Millea a făcut pe cassarul. Resultatul material total e de 118 cor. 10

fil., adevă una sutăoptăsprezece cor. zece fileri. Venitul curat e destinat pentru bibliotecă școlară, speșele totale au fost 109 cor. 86 fil, venitul curat de 8 cor. 24 fil. s'a transpus la locul cuvenit.

Tinerii au fost ospătați la familia dlui notar Millea, pentru aceasta primească dănsul și pe calea aceasta expresiunea recunoștinței lor.

Atât publicul cult, cât și poporul a fost pe deplin mulțumit cu petrecerea asta. După producțiune a urmat dans. S'a dansat până în zori, s'a petrecut bine și outez a afirma, că fiecare dintre ceie au luat parte își va aduce cu drag aminte de ceasurile petrecute în Fofeldea. R. A.

NOUȚĂȚI.

Parastas la Caransebeș. Dumineca trecută s'a servit în catedrala din Caransebeș parastas pentru răposatul episcop Nicolae Popea. Parastasul a fost oficiat de P. C. Sa Părintele Arhimandrit și Vicar episcopesc Filaret Musta cu număroasă asistență. Acelaș parastas s'a săvârșit, în aceeași zi, în toate bisericile diecezei Caransebeșului.

Dela cassa arhidiecezană. Dl Ion G. Manculescu și soția Ioana, din București, donează fondului bisericii Catedrale 20 Lei. Frumoasa pildă dorim să fie urmată și de alții.

Stabilimentul de ozonare al orașului Sibiu a fost terminat pe la începutul lunii lui August. De câteva zile funcționează deja în permanență. Să nădăjdum acum, că apa ozonată va scuti Sibiuul de o nouă epidemie de tifos, de care a avut parte în 1905 și 1908.

Volum despre Eminescu. Comemorarea morții marelui poet Mihail Eminescu cu prilejul a 20 de ani dela moartea sa a avut răsunetul cuvenit în inimile tuturor Românilor. Presa română de pretutindenea s'a grăbit a sărbători și glorifica pe poet, dând acestei comemorări caracterul unei sărbători culturale de cel mai înalt interes național. Dl Cornel Botez, delegatul comitetului de organizare, va concentra într'un volum articolele ce s'au scris cu această ocaziune, din care se va vădi și mai pronunțat personalitatea geniului neîntrecut al acestui luceafăr al literaturii române.

† George Opresan preot în retragere membru al sinodului și comitetului protopresbiterat, președinte al comitetului parohial gr. or. etc. a răposat în Domnul, în 12 August în etate de 78 ani. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat în cimitirul bisericii rom. gr. or. din Dobra Sâmbătă în 1/14 August 1909 la 3 ore p. m. Odihnească în pace!

Pentru acționarii „Albinei”. Cu începere dela 23 crt. direcțiunea „Albinei” liberează acționarii, cari au achitat prețul deplin al acțiilor din a IV. emisiune acțiile definitive — contra restituirii „Certificatului interimar”. Acțiile definitive se pot reclama și la filialele „Albinei” din Brașov și Lugoj.

† Paul Fassie, judecător la tabla reg. din Oradea-mare, a răposat în 8 August în etate de 65 de ani. A fost înmormântat după rîtul gr. or. român în 10 August în cimitirul de Ujváros în Oradea-mare. Repos tul în Domnul a fost în mai multe rânduri membru al sinoadelor episcopale; ca funcționar s'a distins prin bune sentimente românești. Odihnească în pace!

Nou ziar. În Cernăuțul Bucovinei au apărut primele numere ale unui nou ziar, cu numele „Gazeta Poporului”. Este organul deputaților Hormuzachi, Simionovici și Isopescu, cari s'au desinat de ceia lași români bucovineni. Gazeta aceasta este rău primită de lumea românească din Bucovina, scrie „Patria” din Cernăuț. Iar societatea academică „România Jună” din Viena a refuzat primirea ziarului „Gazeta Poporului”, de oarece „servește interese străine”.

Impotriva localurilor nocturne. Ministrul președinte Stolipin a primit o petiție iscălită de 10 mii de rușoici din toate părțile Rusiei. Femeile cer, ca să fie închis și oprit în toată țara or ce local nocturn și cafe șantân; din motiv, că zice petițiunea — bărbații își risipesc paralele în astfel de locuri, iar familiilor lor duc lipsă și nevoi din care se ivesc apoi certele și ruinele familiare.

Expoziție de industrie. La 1 Sept. a. c. se va deschide la București o expoziție a produselor școlilor de meserii și de comerț din România. Acei dintre meseriașii noștri, cari doresc se viziteze expoziția să se adreseze la ziarul „Munca” din Sebeșul-săsesc pentru a dobândi favoruri de călătorie.

Ars. Petru Ursan din B-znea, în B-hor, a plecat cu nevastă-sa la secerat într'o dimineață lăsând pe copilașul de 3 ani Dumitru Ursan durmind. Înainte de a pleca de acasă, tatăl așezase pe băiat în pat; și, se vede că atunci, fără băgare de samă, a căzut din pipa omului vre-o scântee pe hainele patului. Plecând au încuiat ușa. După 1/2 de oră vecinii au zărit o mare lumină și fum la casa lui Ursan. Au spart ușa, și au găsit copilul aproape scorm.

Cuptoare pentru uscarea fructelor se vor introduce în comunele rurale din România. Aceste cuptoare-model, în care se vor usca fructe de tot soiul, struguri, prune ș. a., vor putea aduce câștiguri însemnate poporului dela sate, având în vedere faptul că exportul fructelor uscate ia o întindere din zi în zi mai mare. În cuptoare se va putea usca și cucuruzul (porumbul), asigurând astfel țăranilor o hrană sănătoasă și ferindu-i de pelagră. Ministerul român de industrie și comerț a cumpărat deja 30 de cuptoare model pe seama comunelor.

La fondul Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași români al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” au mai dăruit: Maria, Ionel, Elena, Elezadru și Lucreția Predovici, în amintirea bunicii lor Ana Predovici n. Panța (Amnaș) câte 20 bani; Nicolae Gales, învățăcel tapiesier (orig'nar din Gârbova superioară) 1 cor.; Alexandru Băișan, paroh în Poiana Ampoiului, în amintirea fiului său deședat Ovidiu, 2 cor. și Vic. Tordășianu președint 10 bani.

Blériot la Budapesta. Celebrul aeronaut francez a fost invitat să vină la Budapesta, ca să țină o conferență despre aeroplane și despre viitorul aviațiunii. Blériot se zice că va veni în 7 Noemvrie.

Școală de sburat. S'a deschis la Paris cea dintâi școală de sburat cu un curs de mai multe semestre. Școala poartă numele „Ecole Supérieure d'Aéronautique” și e înființată de câțiva entuziaști cari au angajat profesori și specialiști distinși. La sfârșitul cursului ascultătorii sunt admiși la un examen.

Vârsta respectabilă. În Craiova a repausat în zilele acestea femeia Fira Tudor în vârsta de 116 ani. A trăit viață oumpătată și n'a prea fost bolnavă. Lasă în urma sa doi fi: unul de 76 de ani, al doilea de 72, amândoi bărbați robuști.

Crima dela Fiume. O crimă dintre cele mai îndrăznețe s'a comis la Fiume în săptămâna trecută. Mercuri pe la 9 ore și jum. dimineața trei vagabonzi au venit la „Banca fumană a poporului” situată în cel mai frecventat loc, în piața Dante, au smuls dela un servitor un portofel cu bani, au împușcat pe unul dintre directorii institutului, omorându-l pe loc și au mai luat cu sine și banii din casă, pe câți au putut pune mână. Publicul alarmat de pușcătură s'a adunat cătră bancă, hoții urmăriți de polițiști și de public au luat-o la fugă, descărcând mereu din revolvere. Unul din cei trei cu toate acestea a fost prins, doi au scăpat. Cel prins spune, că îl cheamă Solomon Kișinevski din Odessa. Cei scăpați sunt Petre Olov și Avram Spector, toți lucrători și evrei din Rusia. Suma răpită face 15 mii de cor.

Intrunire agricolă.

(Invitare).

Subsorisul comitet central va ținea Duminecă la 9/22 August în comuna Ruși o

Intrunire agricolă

la care se va vorbi despre cultura albinelor, despre însemnătatea pomăritului și despre foloasele însoțirilor de credit satești sistem Raiffeisen.

Începutul la orele 11 din zi.

Invităm la această lucrare de interes economic pe toți prietinii și binevoitorii reuniunii.

Sibiu, 12 August 1909.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

Gramatică și cetire maghiară pentru școlile elementare cu limba de propunere română, pe baza art. de lege XXVII, din 1907, de Szabó Dirle. Partea I. și II. Arad, 1909. Prețul p. I. 50 fileri, p. II. 60 fil.

Cucerirea aerului. Nu există o chestiune mai la ordinea zilei, ca a navigațiunii aeriene. În ultimul timp mai ales s'au făcut progrese uimitoare în această ramură a științei și „Biblioteca pentru toți”, a căutat să aibă și o scriere asupra Cuceririi aerului. Autorul acestei scrieri a ținut să strângă la un loc tot ce e mai interesant cu privire la navigațiunea aeriană, dela Frații Montgolfier până la Frații Wright. Baloanele, baloanele dirijabile și aeroplanele, iată subiectul acestui volum din „Biblioteca pentru toți”. Peste 60 de gravuri ajută mult la înțelegerea textului. Unul dintre cele mai interesante capitole este apoi acela în care se vorbește despre vicimile baloanelor. De vânzare la mai toate librăriile. Catalogul complet al acestei biblioteci ce cuprinde aproape 500 numere a se cere la librăria editoare Leon Alcalay, București.

Din public.*)

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea petrecerii de vară aranjate de intelectualii români din Ibașfalău și jur, ținută în Ernea-săsescă în 2 l. c. (Stul Ilie) au contribuit cu suprasolviri dñi: G. Simu prot. 2 cor. Dr. A. Morariu adv. 8 cor. 80 fil. F. Toma direct. 5 cor., N. Tipuriță contab. 3 cor. 80 fil. Z. Tătaru notar pens. 3 cor. Dr. I. Holom cand. de adv. 1 cor. Dr. M. Moldovan cand. de adv. 80 fil. R. Albu teol. abs. 20 fil. toți din Ibașfalău. Dr. D. Roman adv. 8 cor. 80 fil. M. Păculea contab. 1 cor. 80 fil. ambii din Mediaș. Dr. R. Boilă adv. 8 cor. 80 fil. Dr. N. German cand. de adv. 80 fil. I. Boilă cand. de adv. 80 fil. toți din D-stmărtin. N. Șerban preot 1 cor. S. Șerban propr. 1 cor. ambii din Alma. E. Fieșeriu preot 2 cor. N. Galea preot 1 cor. 80 fil. ambii din Hunderf. G. Berza preot 2 cor. S. Vecerzan propr. 1 cor. ambii din Coveș. G. Vamoș preot 80 fil. din Giacoș. V. Langa propr. 1 cor. 80 fil. din Dărlas. A. Istrate preot 80 fil. din Idici. N. Neagoș preot 80 fil. din Proștea-mare. I. Jarca propr. 3 cor. 80 fil. din Răvășal și V. Călborean 60 fil. din Biertan.

Cu totul K 63 — cari sumă adăogându-se la suma din bilete, dau total K 158 —. Scăzând din acestea speșele de K 75 20 rezultă venit net (K 82 80 fil.) care sumă s'a predat senatului școlar, pentru școala românească din loc, conform hotărârii.

Aducem tuturor contribuenților și binevoitorilor mulțumirile noastre sincere. Ernea-săsescă, în 5 August 1909.

I. Ban și N. Roman
controlori.

Ștef. Pocan
inv. — cassar.

La producțiunea teatrală aranjată în 1 August st. n. a. c. din partea inteligenței române din Agnita și jur au binevoit a suprasolvi următorii dñi: Ioachim Munteanu protopop 4 cor. Dr. Simeon Cheșian advocat 5 cor. N. Herman ing. silv., I. Herbert primar, Ioan Geiger notar și Frid. Litsch funcț. de bancă fiecare câte 40 fil. Vasile Oltean vigl silv. 1 cor. Ioan Schuster com. 2 cor. 40 fil. N. Schmidt tipograf 2 cor. toți din Agnita, Nicolae Gavrea paroh în Bendorf 2 cor. Mihail Pașala paroh în Șulumberg 1 cor. Georgiu Borzea paroh în Coveș 3 cor. Ioan Floca paroh în Z'egna 1 cor. 40 fil. Ioan Holerga paroh în Chirpăr 40 fil. Valer Bornea paroh în Fofeldea 60 fil. Aron Meșianu par. în Noorichiu 1 cor. Romul Constantinescu paroh în Ighisdoiful-român 2 cor. Ioan Radu paroh în Măgarei 1 cor. și Em. Mandocșa învățător în Cincul-mare 1 cor.

S'au încasat 220 cor. 40 fil. speșele au fost de 206 cor. 17 fil. rezultă un venit de 14 cor. 23 fil., care sumă s'a alăturat la „Fondul pentru construirea unei noi biserici gr. or. române în Agnita”.

Rugăm pe participanții și marinimoșii contribuitoari să primească și pe această cale călduroase mulțamite.

Agnita, 20 August 1909.

Pentru comitet: Eugen Munteanu și Pavel Crișan.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs.

Pentru postul vacant de învățătoriu, dela școala rom. gr. or. din Hălchiu să deschide concurs cu termen de 20 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salariu fundamental 1000 cor. scris una mie coroane, care se va solvi din lada bisericeii în patru rate egale decursive.
2. Cuartir corăspunzător în natură.
3. Grădină în mărime de 200 stânjeni □ pentru legume.
4. Învățătorul, ce va fi ales la școala noastră e deobligat a face și toate serviciile cantonale, primind pentru aceasta o remunerațiune anuală deosebită aproximativ de 70 cor. scris șeptezeci coroane.
5. Primul cuinuenalele conform legii celei nouă școlare îl va primi învățătorul numai după serviciul de 5 ani neîntrerupt la școala noastră confesională din loc.

Doritorii de a concepta la acest post învățătoresc sunt îndatorăți, înainte de expirarea termenului de concurs a se prezenta în una din Dumineci sau sărbători la biserica noastră, spre a-și arăta dexteritatea în cântările și tipicul bisericesc. Hălchiu, la 28 Iulie st. v. 1909.

Teofil Roșca **Nicolae Pravet**
paroh. epitrop
Brașov, 31 Iuliu 1900.
Vidi: **Vasile Voina**
(231) 1—3 prot.

Nr. 518/1909 (253) 3—3

Concurs.

La școala rom. gr. or. din Preșmer protopresbiteratul Brașovului, a devenit vacant un post de învățător, pentru a cărui ocupare să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”. Emolumentele: 600 cor. și cuartir natural sau eventual 80 cor. bani de cuartir. Doritorii de a compete să-și îndrepte concursurile la oficiul protopresbiterat al Brașovului instruite conform legilor în vigoare, având alesul a provedea învățământul și în școala de repetiție.

Preșmer, în 16 Iulie 1909.
Comitetul paroh. rom. gr. or.
Georg Ludu **Irodion Frateș**
prezident. not. comit.
Vidi: **Vasile Voina**,
protopresbiter.

Nr. 187—1909. of. presb. (264) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele elementare confesionale gr. or. române din comunele mai jos numite prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Ciceu-Corabie cu salariu de 600 cor. din cari 400 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 200 cor. ajutor dela stat. Cuartir, grădină și lemne de foc.
2. Ciceu-Poeni și Dobricel cu salariu de 600 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, cuartir, grădină și lemne de foc.

Învățătorul va fi ambulant până la separarea acestor școale, care este în curs, până când va putea opta pentru una din ele cerându-se atunci întregirea salariului prin ajutor de stat la fiecare separat la mărimea prescrisă de articolul de lege XXVII: 1907.

3. Ciubanca cu filia Ciubancuța cu salariu de 600 cor. din cari 276 cor. pin ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 324 cor. ajutor dela stat. Cuartir, grădină și lemne de foc.
4. Negriștii cu salariu de 600 cor. din cari 300 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 300 cor. ajutor destat. Cuartir, grădină și lemne de foc.

5. Poiana-Blenchi cu salariu de 600 cor. din cari 240 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 360 cor. ajutor de stat la caz de asemnare. Cuartir, grădină și lemne de foc. Aici s'a decretat și înființarea de școală de stat.

La școalele de sub 1, 3 și 4 este speranță a se întregi salariile și cvinuenalele cu începere din 1 Iuliu 1910 la mărimea prescrisă de articolul de lege XXVII: 1907.

Învățătorii aleși sunt datori a propune și religiunea în școala de toate zilele și în cea de repetițiune, a conduce școlarii în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Doritorii, de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi, au a-și înainta rugărilor, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis, intenționat mai sus și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dej, 16 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat al tractului gr. or. Deș în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Herman
protopresb. gr. or.

Nr. 378/1909.

[269] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător din comuna Acmariu se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Salariul: 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc; iar după alegere întregirea la salariu și resp. cuinuenalele se va cere dela stat.

Cereri se vor înainta subscrisului oficiu, îndatorându-se cel ales a instrua elevii în cântările bisericești și a cânta cu ei la sf. liturgie, iar înainte de alegere a se prezenta în biserică, spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Alba-Iulia, 22 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu,
protopresbiter.

Nr. 407/1909

(267) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal sistemizat în parohia rom. gr. or. de clasa II din Balomir, lângă parohul Nicolau Suciu în conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 7299 Bis. a. c. să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohului cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat și dotațiunea de cape'an pe baza art. de lege XIII din 1909.

Concurenții au a-și trimite cererile de con ur instruite conform regulamentului pentru parohii în termenul arătat mai sus oficiului protopresbiterat rom. gr. or. al Orăștiei având totodată datorită a se prezenta în comună cu prelabila încunoștiințare a aceluia în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în ritualurile bisericești și a să face cunoscut poporului.

Orăștie, 22 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat rom. gr. or. al Orăștiei.

Vasile Domșa,
protopresb. adm.

Nr. 408/909

[271] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

1. Dupăpeatră Sat și Dupăpeatră Valea Porcui cu salariu de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.
2. Luncoiul-de-sus și Podele cu salariu de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.
3. Pestera cu salariu de 600 coroane, cuartir, grădină și lemne de foc.
4. Săliște și Trestia, post ambulant cu salariu de 600 cor., cuartir în Săliște, grădină și 2 stângini de lemne de foc.

Salariile se vor întregi din 1 Iuliu 1910 cu ajutorul ce se va cere de la stat.

Reflecții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în comună în zi de Duminecă și sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va avea să propună religia, să țină școala de repetiție, să conducă în Dumineci și sărbători elevii la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Petenții au a-și așterne în termenul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre serviciul lor neîntrerupt, eventual că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 12 Iuliu 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Zarandului în conțelegere cu respectivele organe parohiale.

Vasile Dămian
protopresbiter.

Nr. 391—1909

[274] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul bolnăvicioș Ioan Branea din Maierau și filia Dișnăleu, pe baza rezoluțiunei consistoriale dto 30 Maiu 1909 nr. 6627 Epitr. se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foia „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petenții vor avea a subșterne supli-cele concursuale instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopres-

biterat p. u. Déla în termenul deschis cu observarea. ca petenții în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezinte în comună spre a cânta și cuvânta în sf. biserică.

M-Cuezd, 27 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Rechin în conțelegere cu comitetul parohial.

Galacteon Șagau
protopresbiter.

Nr. 309/1909

[173] 2—3

Publicațiune.

Comuna bis. Urez-Galați, protopresbiteratul Hațegului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende zidirea bisericeii gr. or. române.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea Duminecă în 16/29 August a. c. la 2 oare p. m. în locuința epitropului Brat Ianeș.

Planul și preliminarul de spese, aprobate de Prea Ven. Consistor arhidiecezan cu datul de 30 Maiu a. c. Nr. 6360 Epitr. 1909 se pot vedea până la ziua de licitațiune în cancelaria subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Prețul strigărei este 10.000 coroane. Licitanții au a depune vadiu de 10% dela prețul strigărei în bani gata sau în hârtii de valoare, iar ofertele închise au a se înainta la oficiul protopresbiterat până la 12 oare în ziua licitațiunei.

Urez-Galați, în 26 Iulie v. 1909.

Atanasie Daju **Ioan Bodescu**
par., — preș. notar.

„Văzut”.

Hațeg, în 27 Iulie v. 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 2878/909 pretorial.

[277] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de moașe comunală în comuna Vesztey (Veștem) se scrie prin aceasta concurs:

Reflecțiile au a-și așterne petițiile lor instruite cu diploma de moșit, atestat de moralitate și de praxă la oficiul pretorial al cercului Nagydisznod în Nagydisznod (Cisnădie) până inclusive 10 Sept. 1909 st. n.

Emolumentele sunt:

1. Remunerarea în bani d'n cassa comunală 180 cor.
2. Pentru fiecare serviciu la naștere și îngrijire în 8 zile după naștere 1 cor. 50 fil.
3. Mizerale sunt a se îngriji și cura gratis.

Nagydisznod, 7 Aug. 1909.

Dr. Schuster m. p.
primpretor.

Nr. 399—1909 of. ppresb.

(276) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători la școalele noastre confesionale gr. or. rom. din comunele mai jos numite se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bărent, salariu 600 cor. anume dela popor 300 cor. și dela Preaven. Consistor arhidiecezan 300 cor., cuartir și grădină în natură.
2. Cupșeni, salariu 600 cor. și anume: 300 cor. dela biserică iar 300 cor. ajutor de la stat, cuartir și grădină în natură.
3. Curtuișul mic, salariu 600 cor. și anume: dela biserică 300 cor. și dela stat 300 cor., cuartir și grădină în natură.
4. Costeni, salariu 600 cor. și anume: dela biserică 200 cor. și ajutor dela stat 400 cor., cuartir și grădină în natură.

După întregirea posturilor învățătoresci din Cupșeni, Curtuișul mic, și Costeni se va cere întregirea salariilor prescrise de lege dela stat.

Cei aleși, pre lângă celelalte îndatoriri, sunt obligați a instrua elevii în cântările bisericești și a provedea cu ei în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică. Drept aceea, cei ce doresc a fi aleși să se prezente poporului în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea lor în cântări.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform legii (atestat de botez, atestat dela școalele medii, absolut pe degagic, diploma de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu în timpul indicat.

Lăpușul-unguresc, 26 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat al Cetății de piatră în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Vasile Duma,
protopresbiter.

Nr. 633/1909

(260) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de parohi din comunele mai jos însemnate să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Tomnatecul de jos, de clasa a II-a. Dupăce să va mai scris un concurs se admit și concurenți cu calificațiune pentru clasa a III a.
2. Ribiișoara de sus, de clasa a III-a.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Petenții au a-și așterne rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și cuvânta respective celebre.

Brad, la 20 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Zarand în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 600—1909.

[256] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa III-a Rodbav, protopresbiteratul Agnietei, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preotești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conf. normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul susindicat și cu prealabila încunoștiințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta sau oficia și cuvânta.

Agnietă, 17 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Agnietei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 566/909.

(262) 3—3

Concurs non.

Pentru ocuparea parohiilor vacante din Apoldul mic (clasa I) și din Boz (clasa III) tractul Mercurei, conform ordinațiunilor consistoriale dto 30 Iunie a. c. Nr. 6332 B. și 7696 B. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de a concura sunt poștiți a-și așterne rugărilor instruite conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta în respectiva parohie cu știrea protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul prin cuvântare sau celebrare la sfânta liturgie.

Mercurea, la 22 Iulie 1909.

Oficiul protopopesc gr. or. al tractului Mercurea.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 314/1909.

[270] 3—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșei se scrie de nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Orești, salariu dela popor 300 cor., locuință în natură, relut de grădină 20 cor. și de lemne 10 cor. Restul salariului din ajut. de stat.
2. Valea Geogelului, salariu 600 cor. locuință și grădină în natură.

Salarele și cuinuenalele pretinse de art. de lege XXVII din 1907 se vor întregi cu ajut. de stat după ocuparea posturilor în mod definitiv, resp. recunoașterea celor aleși și din partea statului.

Competenții la aceste posturi sunt datori a cânta în cor cu elevii de școală în biserică și a provedea învățământul și în școala de repetiție.

Concursurile înzestrate cu documentele de lipsă (§ 61 regul. școl.) sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis. E de dorit ca concurenții nainte de alegere să se prezente și în comună pentru care au concurat, spre a cânta în biserică și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 21 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Lupșei.

Vasile Gan
protopop.